

آموزش ویکی و ویرایش نوشتارها در آن

۱. اصول اولیه

۱.۱ معرفی ویکی‌پدیا و مفهوم ویکی

به احتمال بسیار زیاد با دانشنامه اینترنتی ویکی‌پدیا آشنایی دارید. این دانشنامه، که امروز به عنوان بزرگترین دانشنامه جهان شناخته می‌شود، توسط سازمانی غیرانتفاعی و تنها با مشارکت چند داوطلب شروع به کار کرد. اما چگونه جمعی کوچک، موفق به خلق بزرگترین دانشنامه تاریخ بشری شدند؟ پاسخ این سوال در دو کلمه خلاصه می‌شود: دسترسی باز.

دسترسی باز به این معنا است که ویکی‌پدیا یک رسانه یک طرفه نیست. به این معنی که تولیدکننده و مصرف‌کننده دانش و معنا در ویکی‌پدیا یکی است. تمام کسانی که روزی، مطلبی در این سایت می‌خوانند، می‌توانند در همان زمان و یا در هر زمان دیگری آن مطلب را ویرایش کرده، به آن بیافزایند و یا ایرادات آن را برطرف کنند.

به ویکی‌پدیا خوش آمدید

دانشنامه‌ای آزاد که همه می‌توانند آن را ویرایش کنند؛

با ۴۵۰،۲۲۴ مقاله به زبان فارسی

آشنایی با دانشنامه • آشنایی با اصول ویرایش • کارهای قابل انجام • سیاست‌ها و رهنمودها • فهرست الفبایی
مقاله‌ها • نسخهٔ تلفن همراه

چنین رویکردی به انتشار دانش، مزایا و معایب خاص خود را دارد. از مهمترین این موارد می‌توان به یک مزیت و یک عیب اساسی اشاره کرد. از یک سو مشارکت عموم مردم جهان، امکان گسترده شدن این دانشنامه به شکلی که پیش از آن تصورش را هم نمیشد کرد، فراهم آورده و از سوی دیگر، به این دلیل که این اطلاعات از سوی

کارشناسان نوشته نمی‌شوند و ممکن است گاهی کسانی مغرضانه و یا از سر شیطنت دست به ویرایش یا پاک کردن مطالب بزنند، امکان هرج و مرج و آشوب در آن وجود دارد.

جهت مقابله با این موضوع، گردانندگان و مدیران اصلی ویکی‌پدیا راهکارها و دستورالعمل‌هایی تعیین کرده‌اند که نظم خوبی به این سایت بخشیده و با موارد نامناسب در زمانی سریع مقابله می‌شود. مهمترین این راهکارها امکان ثبت نام در ویکی‌پدیا به عنوان **کاربر ویکی‌پدیا** است که بدین ترتیب دسترسی شما به ویرایش مقالات بیشتر شده و در عین حال با ثبت تاریخچه این ویرایش‌ها در صورتی که کسی سعی در اختلال یا انتشار مطالب غیرمربوط داشته باشد، دسترسی وی بسته می‌شود.

یکی از مهمترین مزایای ویکی‌پدیا نسبت به دانشنامه‌های سنتی، امکان استفاده از لینک‌های درون مقاله برای رسیدن به مداخلی است که نام آن‌ها در مقاله آمده است. برای مثال در مدخل فردوسی، اگر بر روی کلمه شاهنامه کلیک شود، بازدیدکننده به مدخل شاهنامه هدایت شده و بدین ترتیب شبکه‌ای پیچیده و در هم تنیده از مداخل و اتصالات میان حوزه‌های مختلف دانش به وجود می‌آید.

ویکی‌پدیا بزرگترین سایت مبتنی بر ویکی محسوب می‌شود. با توجه به اطلاعات بالا می‌توان گفت ویکی به هر سایتی گفته می‌شود که از ساختاری مشابه ویکی‌پدیا پیروی کند به این معنی که دو خصوصیت اصلی (۱) از میان رفتن مرز میان گیرنده و فرستنده معنا و (۲) اتصالات میان صفحات را دارا باشد.

۱.۲ ویکی زروان

ویکی زروان، رسانه‌ای است شبکه‌ای برای انتقال مفاهیم و آموزه‌ها و منابع دانایی مربوط به دیدگاه زروان در بستری مبتنی بر اصول ویکی. هدف نهایی این پایگاه جمع‌آوری حجم وسیعی دانش، از مسائل مربوط به چارچوب نظری این دیدگاه هم‌چون نظریه سیستم‌های پیچیده گرفته تا دانش‌هایی چون فرهنگ و تمدن پارسی، فلسفه و... که به حوزه کاربری این دیدگاه مربوط می‌شوند، در فضایی قابل دسترس و درهم‌تنیده است.

۱.۱.۲ ساختار ویکی زروان:

ویکی زروان هم ساختاری مشابه ویکی‌پدیا دارد و در صفحه اول آن با تصویری مشابه تصویر زیر مواجه خواهید شد.

The screenshot shows the homepage of the Zoroastrian Wiki. At the top, there is a search bar and a navigation menu. The main content area is titled 'صفحه اصلی' (Main Page). Below this, there is a section for 'به ویکی زروان خوش آمدید' (Welcome to Zoroastrian Wiki). The page contains a table of contents and a table of categories. The table of contents includes sections like 'درباره ویکی زروان' and 'علوم انسانی'. The table of categories includes 'جامعه‌شناسی' and 'تاریخ'.

همانطور که در بالا سمت چپ صفحه می‌بینید، در کنار کلمه فارسی، تعدادی عدد قرمز رنگ نوشته شده است. کمی پایین‌تر در مورد مفهوم رنگ‌های قرمز و آبی در ساختار ویکی توضیح خواهیم داد، ولی ابتدا ببینیم این اعداد چه هستند.

همانطور که پیشتر گفتیم سایت‌های مبتنی بر ویکی برای جلوگیری از فعالیت مخرب و ویرایش‌های ناآگاهانه تلاش دارند تا افراد را به عضویت و ایجاد حساب کاربری در پایگاه خود تشویق کنند. این اعداد شماره IP شما، یا عدد

اختصاصی اتصال شما به شبکه اینترنت هستند، که سایت‌های مختلف شما را با آن می‌شناسند. چیزی مثل شماره شناسنامه کامپیوتر شما. بدین ترتیب در صورتی که شخصی، بدون حساب کاربری به ویرایش دست بزند، به جای نام، این شماره از او ثبت می‌شود و بدین ترتیب مسئولیت‌پذیری، حتی در هنگام عدم استفاده از نام کاربری رواج داده می‌شود. اما در ویکی زروان شما برای ویرایش مطالب باید حتماً یک حساب کاربری داشته باشید. برای ورود به حساب کاربری خود، در بالا سمت چپ صفحه روی «ورود به سامانه» کلیک کنید.

در صفحه جدید نام کاربری و گذرواژه خود را وارد کنید:

و باز هم روی «ورود به سامانه» کلیک کنید.

بدین ترتیب شما به صفحه اصلی بازگردانده می‌شوید ولی اینبار به جای شماره IP شما در بالای صفحه نام شما درج می‌شود.

حالا شما اجازه ویرایش و ایجاد مطالب جدید در سایت را دارید. اما پیش از هر کاری، برای راحت تر شدن فرایند کار با ویکی، ابتدا ویرایشگر پیشرفته را فعال کنید. برای این کار مطابق تصویر زیر بر روی کلمه ترجیحات کلیک کنید:

وارد صفحه زیر خواهید شد. روی کلمه ویرایش کلیک کنید:

در صفحه جدید کمی پایین آمده و اطمینان حاصل کنید که کنار گزینه **فعال کردن نوارابزار ویرایش پیشرفته** تیک خورده است و سپس روی دکمه ذخیره در پایین صفحه کلیک کنید:

ترجیحات شما ذخیره خواهند گشت. حالا با کلیک بر روی لوگوی سایت و یا عنوان **صفحه اصلی** به صفحه اول سایت بازگردید:

همانطور که می‌بینید در صفحه اصلی بعضی کلمات با رنگ **آبی** و بعضی کلمات با رنگ **قرمز** مشخص شده‌اند. هر دو این رنگ‌ها اشاره به این دارند که این کلمات به صفحه‌ای دیگر متصل هستند. رنگ آبی به این معنا است که صفحه

مقصد خالی نبوده و پیشتر مطالبی در آن نوشته شده است. برای مثال با کلیک بر روی جامعه‌شناسی به صفحه زیر

وارد می‌شویم:

یعنی به صفحه‌ای می‌رسیم که از قبل ایجاد شده. در این صفحه جدید فهرستی از کتاب‌ها و مقالات آورده شده است. در این صفحه تعداد کلمات قرمز بیشتر است. کلمات قرمز، نشانگر صفحاتی هستند که تنها عنوان آن‌ها وجود دارد. یعنی صفحاتی که به یک صفحه خالی و آماده ایجاد شدن وصل هستند. وقتی «جامعه‌شناسی کتاب در ایران معاصر» قرمز رنگ است به این معنا است که این مقاله هنوز بر روی ویکی زروان قرار داده نشده است و تنها عنوان آن وارد شده تا بدانیم این صفحه خالی باید روزی پر شود.

یکی از راه‌های **ایجاد مقاله** کلیک کردن بر روی این کلمات قرمز و پر کردن جای خالی مقاله آن‌ها است. اما پیش از پرداختن به مبحث ایجاد مقالات جدید، بهتر است نگاهی دقیق به **چگونگی ویرایش مقالات** موجود در این پایگاه داشته باشیم.

۲. ویرایش در ویکی

ویرایش مقالات در ویکی دو وجه اساسی دارد:

۱. **ویرایش فنی:** در این ویرایش، اشتباهات تایپی، قواعد دستوری، آیین نگارش و موارد مشابه مورد بازبینی قرار گرفته و اصلاح می‌شوند. برای مثال کاربرد صحیح نیم‌فاصله، یا روش درست گذاشتن نشانه‌های دستوری.

۲. **ویرایش ویکی‌سازی:** این ویرایش خود به دو بخش عمده تقسیم می‌شود:

- **بستر ویکی، قواعد ویراستاری خاص خود را دارد.** برای مثال میان هر پاراگراف در ویکی باید یک خط خالی وجود داشته باشد و یا در ابتدای خطوط نباید هیچ تو رفتگی وجود داشته باشد، چرا که ویکی آن را به عنوان یک دستور العمل رایانه‌ای در نظر گرفته و ساختار مقاله را تغییر می‌دهد. قواعد اینچنینی بسیار اندک هستند ولی توجه به آن‌ها بسیار مهم است.

چیزی که دیده می‌شود	چیزی که می‌نویسید
<p>بخش تازه</p> <p>زیربخش</p> <p>زیر زیربخش</p>	<p>بخش‌ها را به صورت زیر شروع کنید:</p> <ul style="list-style-type: none"> • بخش تازه را با سرفصل سطح دو (==) شروع کنید؛ از سرفصل سطح یک (=) استفاده نکنید. (می‌توانید سرفصل مقاله را به عنوان سرفصل سطح یک در نظر بگیرید. <p>== بخش تازه ==</p> <p>=== زیربخش ===</p> <p>==== زیر زیربخش ====</p>
<p>سر سطر رفتن تأثیری در صفحه‌بندی ندارد و می‌تواند به عنوان جداکننده جملات یک پاراگراف در نظر گرفته شود.</p> <p>سر سطر رفتن تأثیری در صفحه‌بندی ندارد و می‌تواند به عنوان جداکننده جملات یک پاراگراف در نظر گرفته شود.</p> <p>اما یک سطر خالی، یک پاراگراف جدید را شروع می‌کند.</p>	<p>سر سطر رفتن تأثیری در صفحه‌بندی ندارد و می‌تواند به عنوان جداکننده جملات یک پاراگراف در نظر گرفته شود.</p> <p>اما یک سطر خالی، یک پاراگراف جدید را شروع می‌کند.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • ساختن فهرست‌ها ساده است <ul style="list-style-type: none"> ○ هر سطر را با یک ستاره شروع کنید . ▪ ستاره‌های بیشتر یعنی سطوح عمیق تر . ▪ یک سطر جدید در یک فهرست پایان یک مورد از فهرست را مشخص می‌کند. • یک سطر خالی، یک فهرست جدید را شروع می‌کند. 	<p>* ساختن فهرست‌ها ساده است:</p> <p>** هر سطر را با یک ستاره شروع کنید</p> <p>*** ستاره‌های بیشتر یعنی سطوح عمیق تر.</p> <p>**** یک سطر جدید در یک فهرست پایان یک مورد از فهرست را مشخص می‌کند.</p> <p>* یک سطر خالی، یک فهرست جدید را شروع می‌کند.</p>
<p>۱. فهرست‌های شماره‌دار هم خوبند</p> <p>۱. سازمان یافته‌اند</p> <p>۲. راحت پیگیری می‌شوند</p>	<p># فهرست‌های شماره‌دار هم خوبند</p> <p>## سازمان یافته‌اند</p> <p>## راحت پیگیری می‌شوند</p>
<p>فهرست تعریف‌ها</p> <p>فهرستی از تعریف‌ها</p> <p>موضوع</p> <p>تعریف موضوع</p> <p>یک موضوع دیگر</p> <p>تعریف موضوع دیگر</p>	<p>فهرست تعریف‌ها</p> <p>فهرستی از تعریف‌ها</p> <p>موضوع</p> <p>تعریف موضوع</p> <p>; یک موضوع دیگر</p> <p>تعریف موضوع دیگر</p>
<p>حتی می‌توانید فهرست‌های ترکیبی درست کنید</p> <p>۱. و به این شکل</p> <p>○ بچینیدشان</p> <p>می‌توانم فهرست تعریف‌ها را نیز در ترکیب وارد کنم؟</p> <p>بله</p> <p>چگونه؟</p> <p>به سادگی، مانند</p> <p>▪ آ</p>	<p>* حتی می‌توانید فهرست‌های ترکیبی درست کنید</p> <p>** و به این شکل</p> <p>*** بچینیدشان</p> <p>**** می‌توانم فهرست تعریف‌ها را نیز در ترکیب وارد کنم؟</p> <p>**#: بله</p> <p>***#: چگونه؟</p> <p>**#: به سادگی، مانند</p> <p>***#: آ</p>

<p>▪ ب</p> <p>▪ پ</p>	<p>***#* ب</p> <p>***#* پ</p>
<p>دو نقطه سطر یا پاراگراف را تو می برد. سر سطر رفتن پس از آن یک پاراگراف تازه درست می کند.</p>	<p>: دو نقطه سطر یا پاراگراف را تو می برد. سر سطر رفتن پس از آن یک پاراگراف تازه درست می کند.</p>
<p>برعکس دو نقطه که تنها حاشیه سمت راست را فرو رفته می کند، دستور blockquote، بر حاشیه هر دو طرف اثر می گذارد.</p>	<p><blockquote></p> <p>برعکس دو نقطه که تنها حاشیه سمت راست را فرو رفته می کند، دستور "blockquote"، بر حاشیه هر دو طرف اثر می گذارد.</p> <p></blockquote></p>
<p>وسط نویس</p>	<p><center>وسط نویس</center></p>
<p>بالای خط</p> <hr/> <p>زیرخط</p>	<p>یک خط افقی جداکننده</p> <p>بالای خط</p> <p>----</p> <p>زیرخط</p>

- همانطور که پیشتر گفتیم، یکی از خصوصیات هر پایگاه ویکی، اتصال مقالات آن به یکدیگر و دسته بندی ها و در هم تنیده گی شبکه دانش در آن می باشد. برای این کار باید کلمات یا اصطلاحاتی که در یک متن قرار دارند و خود دارای مدخلی جدا در ویکی هستند، به مدخل اصلی خود وصل شوند. برای مثال در مدخل سیستم، به مفهوم رابطه بازگشتی اشاره شده است که خود مدخلی جداگانه دارد. با برقراری اتصال میان این دو مدخل، خواننده مقاله سیستم می تواند در صورت لزوم بلافاصله به مقاله رابطه بازگشتی رفته و در مورد آن اطلاع بیابد.

در زیر به صورت جزئی و با مثال در این باره توضیحاتی داده شده است.

۲.۱ چگونگی ورود به محیط ویرایش

برای ویرایش یک مقاله ابتدا باید آن مقاله را پیدا کرده و وارد صفحه آن شویم. برای مثال در جعبه جستجو در صفحه اصلی نام مقاله مورد نظر را می‌نویسیم:

همانطور که می‌بینید سایت به صورت هوشمندانه مقاله را تشخیص داده و آن را به شما پیشنهاد می‌دهد. با زدن کلید Enter وارد صفحه می‌شویم. در این سمت چپ نام مقاله شاهد سه زبانه **خواندن، ویرایش و نمایش تاریخچه** هستیم.

روی ویرایش کلیک کرده و وارد صفحه ویرایش می‌شویم

در این صفحه ویرایشگر مخصوص ویکی باز شده و شما می‌توانید در همان محیط مقاله را ویرایش کنید.

در حال ویرایش فضای حالت

راهنما
نویسه‌های ویژه
بیشترفته

'فضای حالت (Phase Space) فضای چند بعدی فرضی‌ای است که هر بعدش تغییرات یکی از متغیرهای حاکم بر رفتار سیستم را نمایش دهد.'

در نظریه سیستم‌ها، برای تحلیل آنچه که در یک مجموعه بی‌غرنج از عناصر و روابط متکثر رخ می‌دهد، از ابزارهای نظری خاصی استفاده می‌کنند. این ابزارها، در نهایت امکان مدل‌سازی ریاضی و تحلیل‌های کمی را هم به دست می‌دهند، و این چیزی است که نظریه سیستم‌ها را در چشم دانشمندان تجربی جذاب و جدی ساخته است. برای مدل‌سازی [[سیستم‌های]]، باید نخست چارچوبی انتزاعی ساخت تا سایر مفاهیم بر آن سوار شوند.

فرض کنید سیستمی ساده مانند یک تکه سنگ را داشته باشیم. این سیستم، در برابر شرایط متفاوت محیطی، رفتارهایی خاص را از خود نشان می‌دهد، که به شماری متناهی -هرچند نه لزوماً معدود- از متغیرها بستگی دارد. سنگ، سیستمی است با عناصری (مولکول‌هایی ویژه) و روابطی (نیروهای بین مولکولی)، که حد و مرزی آن را محیطش جدا می‌کند (سطح سنگ). اگر این سیستم را به عنوان پرتابه‌ای در نظر بگیریم، می‌بینیم که رفتارش به شمار کمی از متغیرها وابسته است. مثلاً مقاومت هوا، نیروی اولیه، شتاب گرانش، و جرم سنگ، عامل‌هایی هستند که رفتار سیستم را در شرایط "پرتاب شدن به هوا" تعیین می‌کنند.

ما می‌توانیم فضایی فرضی را در نظر بگیریم که به تعداد متغیرهای یاد شده، بُعد داشته باشد. یعنی محوری برای نشان دادن مقادیر متفاوت گرانش، محور دیگری برای نمایش مقادیر متفاوت نیروی اولیه، محوری دیگر که مقادیر متفاوت جرم ممکن برای این پرتابه را نشان دهد، (و...) را می‌توان در نظر گرفت که در فضایی فرضی همه بر هم عمود شده باشند. فضایی که چند محور در آن بر هم عمود شوند، فضایی چند-بعدی است. و این "چند" می‌توان هر عددی باشد. هرچند ما در حالت عادی به فضاهای سه بعدی -که دستگاه بینایی‌مان با آن کار می‌کند،- و دو بعدی -که برای نمایش نوشتارها و ترسیم اشکال از آن استفاده می‌کنیم،- عادت کرده ایم.

پیش از انجام هر کاری بر روی کلمه پیشرفته کلیک کنید تا امکانات ویرایشی بیشتری در اختیار شما قرار گیرد:

راهنما
نویسه‌های ویژه
بیشترفته

در حال ویرایش فضای حالت

عنوان
قالب
افزودن

'فضای حالت (Phase Space) فضای چند بعدی فرضی‌ای است که هر بعدش

در نظریه سیستم‌ها، برای تحلیل آنچه که در یک مجموعه بی‌غرنج از عناصر

مثل بیشتر برنامه‌های ویرایشی دیگر، این برنامه هم به شما اجازه تغییر اندازه خطوط، پررنگ کردن، کج کردن، افزودن و ایجاد لینک برای کلمات را می‌دهد. اما این ویرایشگر تصویری در واقع کدهای متنی هر کدام از این دستورها را وارد متن می‌کند. شما می‌توانید خودتان هم از این کدهای دستی استفاده کنید. برای مثال دو راه برای پررنگ کردن کلمه «تحلیل» در تصویر بالا وجود دارد:

کلمه تحلیل را انتخاب کرده و بعد روی دکمه پررنگ کردن در بالای ویرایشگر کلیک می‌کنیم.

در حال ویرایش فضای حالت

در فضای حالت (Phase Space) فضای چند بعدی فرضی است که هر یک

در نظریه سیستم‌ها، برای **تحلیل** آنچه که در یک مجموعه‌ی بگرنج از می‌کنند. این ابزارها، در نهایت امکان مدل‌سازی ریاضی و تحلیل‌ها چشم دانشمندان تجربی جذاب و جدی ساخته است. برای مدل‌سازی [س] سوار شوند.

پس از اینکار با چنین تصویری روبرو خواهید شد:

در فضای حالت (Phase Space) فضای چند بعدی فرضی است.

در نظریه سیستم‌ها، برای **تحلیل** آنچه که در می‌کنند. این ابزارها، در نهایت امکان مدل‌سازی ری چشم دانشمندان تجربی جذاب و جدی ساخته است. برای

همانطور که می‌بینید در دو طرف کلمه «تحلیل» سه ' اضافه شده است. این همان کد متنی پررنگ کردن است. یعنی شما در هر کجای متن در دو طرف یک کلمه سه علامت ' اضافه کنید، آن کلمه پررنگ به نمایش در خواهد آمد. در مورد کج کردن هم همین اتفاق می‌افتد، با این تفاوت که در دو طرف کلمه دو عدد ' قرار می‌گیرند. توجه داشته باشید که دو ' را با گیومه یا " اشتباه نگیرید.

از پررنگ کردن و کج کردن برای مشخص کردن تیتراها، نقل قول‌ها و موارد مهم می‌توان استفاده کرد.

اما یکی از مهمترین مراحل ویرایش ایجاد پیوند با صفحات دیگر در ویکی است. برای این منظور سراغ کلمه سیستم در همین متن می‌رویم.

میکنند. این ابزارها، در نهایت امکان مدل‌سازی ریاضی و تحلیل‌های کمی را هم به دست می‌دهند، و این چیزی است که چشم دانشمندان تجربی جذاب و جدی ساخته است. برای مدل‌سازی «سیستم‌ها»، باید نخست چارچوبی انتزاعی ساخت سوار شوند.

نرخ کنید سیستمی ساده مانند یک تکه سنگ را داشته باشیم. این سیستم در برابر شرایط متفاوت محیطی، رفتارهایی می‌دهد، که به شماری متناهی -هرچند نه لزوماً محدود- از متغیرها بستگی دارد. سنگ، سیستمی است با عناصری (مولکول‌ها) (تیرهای بین مولکولی)، که حد و مرزی آن را محیطش جدا می‌کند (سطح سنگ). اگر این سیستم را به عنوان پرتابه‌ای که رفتارش به شمار کمی از متغیرها وابسته است. مثلاً مقاومت هوا، نیروی اولیه، شتاب گرانش، و جرم سنگ، عامل‌های را در شرایط "پرتاب شدن به هوا" تعیین می‌کنند.

ما می‌توانیم فضایی فرضی را در نظر بگیریم که به تعداد متغیرهای یاد شده، بُعد داشته باشد. یعنی محوری برای نش گرانج، محور دیگری برای نمایش مقادیر متفاوت نیروی اولیه، محوری دیگر که مقادیر متفاوت جرم ممکن برای این پرتاب (و...) را می‌توان در نظر گرفت که در فضایی فرضی همه بر هم عمود شده باشند. فضایی که چند محور در آن بر هم عمود چند-بعدی است. و این "چند" می‌توان هر عددی باشد. هرچند ما در حالت عادی به فضاهای سه بعدی -که دستگاه بینایی و دو بعدی- که برای نمایش نوشتارها و ترسیم اشکال از آن استفاده می‌کنیم،- عادت کرده ایم.

این فضای چند بعدی فایده‌ای برای ما دارد و آن هم این است که می‌توان مهمی وضعیت‌های قابل تصور برای سیستم را به نمایش داد. هر پرتابه‌ای راه در هر شرایط جوی و گرانشی و با هر جرم و نیروی اولیه‌ای که در نظر گرفته شود، می‌تواند نشان داد. این فضای چند بعدی فرضی را فضای حالت می‌نامند. فضای حالت را برای سادگی، و به دلایلی که گفتیم بعدی نمایش می‌دهند. فضای حالت، فضای چند بعدی فرضی‌ایست که هر بعدش تغییرات یکی از متغیرهای حاکم بر رفتار سیستم را نشان می‌دهد.

برای ایجاد پیوند، ابتدا این کلمه را انتخاب کرده و بعد بر روی دکمه افزودن پیوند کلیک می‌کنیم:

پنجره زیر برای ما باز می‌شود:

در این پنجره سه قسمت اصلی وجود دارند که از پایین به بالا آن‌ها را بررسی می‌کنیم:

انتخاب میان پیوند به یک صفحه ویکی یا به یک صفحه خارج از ویکی: در اینجا می‌توان مشخص کرد که

پیوند ما مربوط به صفحه دیگری داخل ویکی زروان می‌شود یا به صفحه‌ای در جای دیگری از اینترنت وصل خواهد

بود. برای مثال اگر بخواهید کلمه «سیستم» به مدخل سیستم در ویکی زروان وصل شود گزینه سمت راست، و اگر

بخواهید به مدخل سیستم در سایت ویکی‌پدیا وصل شود گزینه سمت چپ را انتخاب می‌کنید.

متن برای نمایش: در اینجا متنی که بر روی پیوند ایجاد شده نمایش داده می‌شود را می‌توان تغییر داد. این قابلیت برای مواردی است که مثلاً در مقاله کلمه «سیستم‌ها» وجود دارد ولی شما می‌خواهید به مدخل سیستم پیوند دهید. برای همین متنی که در مقاله نمایش داده می‌شود با عنوان مقاله‌ای که پیوند به آن برقرار می‌شود متفاوت است. هر متنی که در این قسمت نوشته شود همان چیزی است که در مقاله نمایش داده می‌شود ولی بر روی پیوند تاثیری نخواهد گذاشت.

صفحه هدف یا نشانی اینترنتی: در اینجا مقصد پیوند خود را مشخص می‌کنیم. برای مثال اگر می‌خواهیم به صفحه «سیستم» در ویکی‌زروان پیوند دهیم کلمه سیستم را تایپ کرده و معمولاً خود سایت در صورت از پیش وجود داشتن صفحه‌ای به این نام به ما آن را پیشنهاد می‌کند. اگر هم از پیش صفحه‌ای به نام «سیستم» وجود نداشته باشد، سایت عنوان آن را ساخته و پیوند را به یک صفحه خالی وصل می‌کند و منتظر می‌شود تا ما با پر کردن آن صفحه این پیوند را کامل کنیم. اگر پیوند ما به صفحه‌ای بیرون از ویکی‌زروان بود باید آدرس کامل اینترنتی صفحه در اینجا وارد شود. برای مثال برای ایجاد پیوند به صفحه اصلی ویکی‌پدیا باید نوشته شود:

<http://www.wikipedia.org>

پس از کلیک بر روی افزودن پیوند شاهد تغییر زیر در متن خواهید بود.

تکه سنگ را داشته باشیم. این **[[سیستم]]** در برابر شما چند نه لزوماً معدود- از متغیرها بستگی دارد. سنگ، سیستم و مرزی آن را محیطش جدا می‌کند (سطح سنگ). اگر این سیستم برها وابسته است. مثلاً مقاومت هوا، نیروی اولیه، شتاب‌گر " تعیین می‌کنند.

نظر بگیریم که به تعداد متغیرهای یاد شده، بُعد داشته یا مقادیر متفاوت نیروی اولیه، محوری دیگر که مقادیر متفاوتی در فضایی فرضی همه بر هم عمود شده باشند. فضایی که توان هر عددی باشد. هرچند ما در حالت عادی به فضاهای سه‌نایه تقسیم اشکال از آن استفاده می‌کنیم، - عادت کرده‌ایم

همانطور که می‌بینید کد متنی ایجاد پیوند قرار گرفتن نام صفحه پیوند در میان دو کروشه در دو طرف می‌باشد.

یعنی در هر جای متن که شاهد **[[مثال]]** باشیم در هنگام نمایش مقاله با کلیک بر روی کلمه «مثال» به صفحه

«مثال» وارد خواهیم شد. در صورتی که متن نمایشی با عنوان صفحه پیوند تفاوت داشته باشد چنین چیزی خواهیم دید:

مجموعه‌ی بگرنج از عناصر و روابط متکثر رخ م
ی ریاضی و تحلیل‌های کمی را هم به دست می‌دهند.
برای مدل‌سازی [[سیستم|سیستم‌ها]] باید نخست

اشته باشیم. این سیستم، در برابر شرایط متفا

در این حالت متن نمایش داده شده با یک خط صاف | از عنوان صفحه پیوند جدا می‌شود. در مقاله با کلیک بر روی کلمه «سیستم‌ها» به صفحه «سیستم» خواهید رفت.

۱.۲.۱ ایجاد صفحه جدید

ساده‌ترین راه ایجاد یک صفحه جدید در ویکی وارد کردن نام آن صفحه برای مثال «شکارگاه ناصرالدین شاه» یا حتی خود «صفحه جدید» در نوار جستجوی بالای سایت است:

درباره‌ی ویکی زروان
بربوط به دیدگاه زروان، که توسط موسسه‌ی فرهنگی خورشید راگا برای استفاده‌ی رایگان و همگانی طرح‌ریزی
گیرد که با تکیه بر رویکرد سیستمی به صورت‌بندی مفهوم انسان و ارتباطش با نهادهای اجتماعی می‌پردازد.
ن ارائه می‌کند و منابع تکمیلی (مقاله، فصل‌هایی از کتابها، فایل صوتی سخنرانی یا کلاس) را نیز در اختیار

پس از زدن کلید اینتر وارد صفحه‌ای مشابه زیر می‌شوید:

صفحه اصلی
تغییرات اخیر
مقاله تضادفی

ابزارها
بارگذاری پرونده
صفحه‌های ویژه
نسخه قابل چاپ

نتایج جستجو

صفحه جدید جستجو

صفحه‌های محتوایی چندرسانه‌ای صفحه‌های راهنما و بروزه همه‌جیز بیشترفته

صفحه «صفحه جدید» را در این ویکی بسازید!

تحول مفهوم ملیت در مشروطه‌ی آغازین
۴۸ کیلوبایت (۱۵ واژه) - ۱۴ مارس ۲۰۱۴، ساعت ۰۱:۴۸

مرگ درد ندارد

۲۸ کیلوبایت (۲۵ واژه) - ۲۵ مارس ۲۰۱۴، ساعت ۱۵:۳۴

کافی است تا روی کلمات قرمز رنگ «صفحه جدید» کلیک کنید تا این صفحه ساخته شود:

صفحه بحث

ایجاد صفحه جدید

شما پیوندی را دنبال کرده‌اید و به صفحه‌ای رسیده‌اید که هنوز وجود ندارد. برای ایجاد صفحه، در مستطیل زیر شرا اشتباه اینجا آمده‌اید، دکمه «بازگشت» مرورگرتان را بزنید.

راهنما ‹ نویسه‌های ویژه ‹ بیشترفته ‹ افزودن ‹ قالب ‹ عنوان

A A

A₊ A⁺ A⁻ A[‡]

از اینجا به بعد همه شرایط مشابه ویرایش کردن یک متن از پیش موجود است.

۲-۲-۱ شیوه ایجاد رده و دسته‌بندی

یکی از قابلیت‌های ویکی امکان ایجاد رده برای مقالات و به عبارتی دسته‌بندی کردن مقاله‌ها و صفحه‌ها و نظم بخشیدن به آن‌ها است. برای قرار دادن هر مقاله در رده‌ای خاص کافی است در انتهای مقاله کدی مشابه کدهای زیر اضافه کنیم:

[[رده: شروین وکیلی]]

[[رده: مقالات]]

[[رده: جامعه‌شناسی]]

[[رده: در حال ویرایش]]

بدین ترتیب مقاله‌ای که این کدها در انتهایش وارد شده باشد در دسته‌های «شروین وکیلی»، «مقالات»، «جامعه‌شناسی» و «در حال ویرایش» قرار می‌گیرد و در کنار دیگر مدخل‌ها و مقالاتی که رده‌ای مشابه دارند دسته‌بندی می‌شود.

مقاله‌ای با رده‌های بالا در انتهای خود چنین حالتی خواهد داشت:

دردنوب و جوانین خودساخته را جایزترین چارچوب‌های رایج بند، این درحسابرین چهره ک ارادک اس
معنای خاص، آزادی، کامیابی درازمدت نقض موضعی هنجارهاست.

تویی آن سایه‌ی سرخی که در جترش هما زادی تویی آن اختر مغرور، کر تقدیر ناشادی
حقیقت باشد این رویا، اگر چه از خودت ترسی تو آزادی، تو آزادی، تو آزادی، تو آزادی
۱۰ دی‌ماه ۱۳۸۰

رده‌ها: [شروین وکیلی](#) | [مقالات](#) | [جامعه‌شناسی](#) | [در حال ویرایش](#)

این صفحه آخرین‌بار در ۲۰ آوریل ۲۰۱۴ ساعت ۲۲:۳۰ تغییر یافته‌است.

از این صفحه ۲۲ بار بازدید شده‌است.

سیاست محرمانگی دربارهٔ ویکی‌زروان تکذیب‌نامه‌ها

با کلیک بر هر کدام از این موارد تمام مقالاتی که در آن دسته جای دارند دیده می‌شوند. برای مثال با کلیک بر روی «در حال ویرایش» به صفحه زیر خواهیم رفت:

صفحه‌های ردهٔ «در حال ویرایش»

این ۲ صفحه در این رده قرار دارند؛ این رده در کل حاوی ۲ صفحه است.

د

- در صورت پارسی شدن
- درباره‌ی آزادی

ب

- پرسه‌زنی مردم‌شناسانه

۳.۱ مروری بر نکات خاص ویرایش ویکی

۱- یک بار دیگر باید اینجا یادآوری کرد که میان پاراگراف‌ها در ویکی حتما باید یک خط بیشتر فاصله باشد. یعنی برای رفتن به سر خط، همیشه دو بار کلید اینتر را فشار دهید.

۲- در ابتدای خطوط نباید تو رفتگی وجود داشته باشد. در صورت وجود باید این تو رفتگی‌ها پاک شده و اولین کلمه خط دقیقا از ابتدای خط شروع شود.

۳- در صورت کپی کردن متن از برنامه‌هایی شبیه به Word اشکالاتی در نمایش متن در ویکی به وجود می‌آید. ابتدا متن خود را از Word در برنامه Notepad کپی کرده و سپس از آنجا به ویکی کپی کنید.

۴- برای ایجاد نیم فاصله استاندارد در ویکی کلیدهای ctrl و shift و 2 را در سمت چپ صفحه کلید با هم فشار دهید.

۵- از ویرایش کردن نترسید. امتحان کنید. صفحه جدیدی ایجاد کرده و در آن نکات مختلف را بیازمایید.

۳. روش یکسان‌سازی متن‌های ویکی‌زروان

۳.۱ در بخش کتاب‌ها

- در ابتدای نوشته «پس از تیترا» نام کتاب به صورت کج بیاید.
- در ادامه توضیحاتی درباره کتاب نوشته شود.
- نگاره‌ای از کتاب پس از توضیحات قرار داده شود.
- پس از نگاره نام کتاب، نام ناشر، سال نشر، تعداد برگ‌های کتاب و در نهایت قیمت کتاب درج شود.
- اگر امکان دسترسی آنلاین به کتاب یا امکان خرید آن وجود دارد، یک پیوند در پایان نوشته‌ها قرار داده شود.

۳.۲ در بخش مقاله‌ها

- در آغاز مقاله، نام نویسنده درج شود.
- مقاله با تورفتگی آغاز شود.
- اگر توضیحی در آغاز مقاله درباره آن داده شده، نوشته کج باشد.
- در صورت امکان، چکیده و کلیدواژه فارسی (یا فارسی و انگلیسی در صورت وجود) در آغاز مقاله درج شود.
- اگر در متن مقاله برای آغاز هر بند یا بخش حرفی یا عددی ذکر شده، می‌بایست به صورت پررنگ و به فارسی نوشته شود.
- بین هر بند با بند دیگر فاصله باشد و دنبال هم نیایند تا خواندن متن آسان‌تر باشد.
- عددها در متن مقاله فارسی با قلم فارسی باشند.
- روش‌های نشانه‌گذاری در متن به شکل زیر رعایت شود:
 - نیم‌فاصله‌ها در متن رعایت شود و دقت شود که به جای نیم‌فاصله در متن نشانه = دیده نشود.
 - در همه پیشوندها و پسوندها باید نیم‌فاصله درج شود.
 - نشانه‌های جمع در واژه‌ها باید با نیم‌فاصله نوشته شوند.

○ از به کار بردن «ی» به جای «ة یا ء» خودداری شود و نیازی به «ة یا ء» نیز نیست و کلمه بدون آنها نیز خوانده خواهد شد.

○ علائم نشانه‌گذاری بلافاصله پس از واژه بیابد و هیچ فاصله‌ای نداشته باشد. (، یا () یا «» و سایر نشانه‌ها به واژه‌های مربوط به خود بچسبند).

○ در واژه‌هایی که تنوین دارند از درج تنوین خودداری شود.

○ نشانه‌های زیر و زیر در واژه‌ها مگر در موارد بسیار خاص، درج نشوند.

● اگر مقاله سروده‌ای دارد، باید در کادر قرار داشته شود.

● اگر در متن مقاله بخش‌های گوناگون دارد که عنوان دارند، آن عنوان‌ها باید پررنگ باشند.

● بین بخش‌های گوناگون مقاله باید بیش از یک فاصله باشد تا خواندن متن دشوار نباشد.

● در پایان مقاله نام نویسنده، تاریخ نگارش یا چاپ، مکان چاپ و دیگر موارد مربوطه نوشته شود.

● پس از پایان نگارش بخش‌ها بلافاصله یک خط کامل درج شود تا بین مقاله و بخش‌های بعدی فاصله بیفتد.

● اگر مقاله دارای کتابنامه است پس از نام نویسنده، وارد شود.

● اگر امکان دسترسی آنلاین به مقاله وجود دارد، یک پیوند در پایان نوشته‌ها قرار داده شود.

● فهرست منابع و سایر موارد مورد نیاز در انتهای نوشته‌ها بیایند.

چنانچه نیاز به راهنمایی بیشتر دارید، به راهنمای ویکی‌پدیای انگلیسی در پیوند زیر بروید:

http://en.wikipedia.org/wiki/Help:Edit_toolbar

۳.۳ برخی اشتباه‌های نگارشی و دیکته‌ای

نگارشی و ناپی

نادرست / درست

اتلاق / اطلاق	توضیح / توزیع	سو کوت / سکوت
ارامش / آرامش	جستجو / جست و جو	ضمینه / زمینه
ارتقاع / ارتقا	حاضر / حاضر	طپش / تپش
ارش / آرش	حضور / حضور	ظبط / ضبط
اطاق / اتاق	خابیدن / خوابیدن	فارق‌التحصیل / فارغ‌التحصیل
امد / آمد	خردن / خوردن	قائله / غائله
انضباط / انضباط	خوار و بار / خواربار	کاندید / کاندیدا
باطلاق / باتلاق	خواستگاه / خاستگاه	گذاره / گزاره
براساس / بر اساس	خوانواده / خانواده	گفتوگو / گفت و گو
برخواستن / برخاستن	خورشت / خورش	لشگر / لشکر
برگذار / برگزار	خوشنود / خشنود	لغب / لقب
بنیانگذار / بنیان‌گذار	درب / در	متعصفانه، متاصفانه / متاسفانه
بی‌مهابا / بی‌محابا	دیرک / تیرک	مرحم / مرهم
پرفسور / پروفیسور	رویا / رؤیا	مسئله، مسأله / مساله
پزشگی / پزشکی	رویت / رؤیت	مطمئن / مطمئن
پیش آمد / پیشامد	زنده‌گی / زندگی	میلیارد / میلیارد
ترجیه / ترجیح	ساع / ساطع	مليون / میلیون
تلکابین / تله‌کابین	سپاسگذار / سپاسگزار	هیأت، هیئت / هیات
تلویزیون / تلویزیون	سرلشگر / سرلشکر	وحله / وهله
توجیح / توجیه	سؤال، سئوال / سوال	ویژه‌گی / ویژگی

نیم فاصله

نادرست / درست

می شد، میشد / می شد	زبان ها، زبانها / زبان ها	آی سی / آی سی
می شوند، میشوند / می شوند	سر فراز / سرفراز	بازی ها، بازیها / بازی ها
می کنند، میکنند / می کنند	سر نشین / سرنشین	بر گزار / برگزار
ورزش کار / ورزش کار	سر نوشت / سرنوشت	به رویم، به رویم / برویم
ویکی پدیا، ویکی پدیا / ویکی پدیا	سیاست مدار / سیاست مدار	بی محابا / بی محابا
	شهر نشین / شهرنشین	خورده ام / خورده ام
	منزل بمنزل / منزل به منزل	رو به رو، روبه رو / روبه رو

گرفته برداری

نادرست / درست

فرمایشات / فرمایش ها	چهارماً / چهارم	اعلم تر / دانانتر
کوهستانات / کوهستان ها	خدای من / خدایا	افضل تر / بهتر
گاهها / گاهی	خوبیت / خوبی	اقدامات لازم / اقدام های لازم
گرایشات / گرایش ها	داوطلبین / داوطلبان	آزمایشات / آزمایش ها
گزارشات / گزارش ها	دستورات / دستورها	بازرسین / بازرسان
منی ت / منی	دوماً / دوم	بدیت / بدی
ناچارا / به ناچار	دوئیت / دوئی	بر علیه / بر ضد
ناچاراً / به ناچار	رهبریت / رهبری	بی تفاوت / بی اعتنا
نقطه نظر / دیدگاه	زبانا / زبانی	پاکات / پاکت ها
نمایشات / نمایش ها	سفارشا / سفارشی	پیشنهادات / پیشنهادها
ویرایشات / ویرایش ها	سوماً / سوم	جاناً / جانی

۴.۳ برخی از الگوهای ویرایشی موجود در ویکی‌پدیای فارسی

- برای ایجاد پاورقی از قالب‌های `{ {نشان} }` و `{ {نشانه} }` و `{ {پاورقی} }` استفاده می‌شود.
- برای آوردن شعر در متن از `{ {شعر} }`، `{ {ب||} }` و `{ {م} }`، `{ {پایان شعر} }` استفاده می‌شود.
- برای چپ‌چین کردن بخشی از متن `{ {چپ‌چین} }`، `{ {پایان چپ‌چین} }` (مثلاً برای آوردن چند خط به انگلیسی) به کار می‌رود.
- `{ {سخ} }` متن را یک خط پایین می‌برد و `{ {-} }` به گونه‌ای پایین می‌برد که از تمام بخش‌های شناور مانند تصاویر جدا شود.
- `{ {نقل قول بزرگ} }` و `{ {پایان نقل قول بزرگ} }` برای نقل قولی که بیش از سه خط است و باید در بند جداگانه‌ای بیاید به کار می‌رود. حاشیه این بند از دوطرف بیشتر است. چیزی شبیه :: از دو سو.
- `{ {عربی|} }` و `{ {آغاز عربی} }` `{ {پایان عربی} }` برای متن عربی در مقاله‌های فارسی استفاده می‌شود.

الگوهای دیگر

الگو	نمایش نتیجه	محل قرار گرفتن در مقاله
<p><code>{ {قلم رنگ} }</code></p> <p><code>{ {قر} }</code></p>	<p>این الگو توانایی تغییر رنگ پیش زمینه و پس زمینه را دارد</p> <p><code>{ {قلم رنگ رنگ فونت رنگ زمینه متن مورد نظر} }</code></p> <p><code>{ {قلم رنگ رنگ فونت رنگ زمینه متن مورد نظر} }</code></p>	<p>در میان متن یا تیترا برای پررنگ کردن کلمات کلیدی در متن به کار می‌رود. هرگز در متن برای رنگ فونت از رنگ قرمز و آبی استفاده نکنید چون با لینک و عدم لینک اشتباه می‌شود</p>
<p><code>{ {قلم رنگ ۱} }</code></p> <p><code>{ {قر ۱} }</code></p>	<p>این الگو توانایی تغییر رنگ پیش زمینه و پس زمینه را دارد</p> <p><code>{ {قلم رنگ رنگ فونت رنگ زمینه متن مورد نظر} }</code></p>	<p>تفاوت این مورد با الگو: قلم رنگ در پررنگ بودن فونت (Bold) می‌باشد</p>

<p>{{عدد فارسی}}</p> <p>{{عف}}</p>	<p>۱۲۵ <== {{عدد فارسی 125}}</p> <p>۱۲۵ <=={{عف 125}}</p> <p>۱۲۵ <== {{عدد فارسی 125}}</p>	<p>تبدیل اعداد انگلیسی به فارسی</p>
<p>{{پرچم}}</p>	<p>ایران {{پرچم ایران}} <==</p>	<p>برای نمایش پرچم در کنار نام کشور همراه با لینک به صفحه کشور</p>
<p>{{key press}}</p>	<p>Alt+↑ Shift +1+ 5+ 7 +0</p>	<p>برای نمایش حروف کیبرد در متن‌های آموزشی</p>
<p>{{نستعلیق}}</p>	<p>متن نمونه برای نوشتن نستعلیق</p>	<p>الگو برای نوشتن به نستعلیق</p>
<p>{{NumEng2Fa6digits}}</p>	<p>۱,۵<==1.5</p> <p>۱۲۳۴۵<==12345</p>	<p>این الگو برای فارسی کردن اعداد تا ۶ رقم کاربرد دارد. با استفاده از این الگو دیگر اعداد ویرگول جداکننده نخواهند داشت.</p>
<p>{{فهرست فارسی}}</p>	<p>محتویات اب ب پ ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ض ط ظ ع غ ف ق ک گ ل م ن و ه ی . جستارهای مرتبط . منبع</p>	<p>بالا و سمت راست مقالاتی که نیاز به رتبه‌بندی و دکمه می‌باشد.</p>